

Az ókori Római Birodalom fejlett - építészet, szobrászat, festészet, történetírás, irodalom, zeneművészet, írás (latin betűk).

Nagy hatással volt az európai civilizációra, kultúrára és művészetre.

A római számok eredete az ókori Rómába nyúlik vissza.

Néhány kiválasztott betűnek számértéket adtak, és ezek kombinációival írták le a számokat.

A RÓMAI SZÁMOK

1-39-IG

Az 1-39-ig terjedő számok leírásához három római számjegyet használunk fel, melyek a következők:

I – 1

V – 5

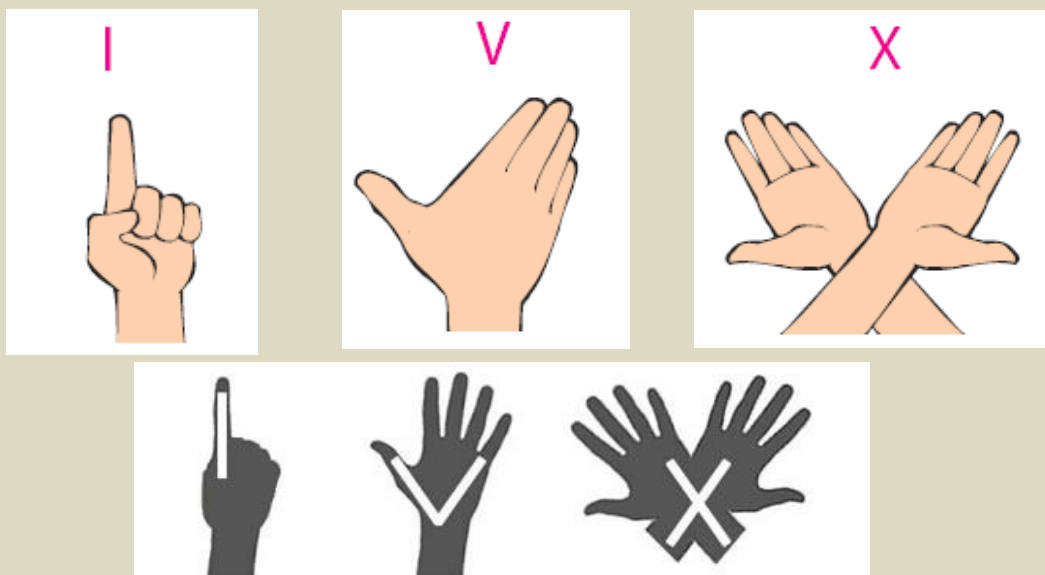
X – 10

Sokan úgy tartják, hogy a jelölések a kézhasználatból erednek.

I - azaz egy ujjamat mutatom.

A tízes jele úgy jött létre, hogy kilenc vonalat rajzoltak egymás mellé, majd egy ferde vonallal áthúzták. Később ennek rövidítése lett az X jel.

Ennek fele pedig az öt, tehát a X jel kettévágva.

Hol találkozhatunk római számokkal?

A római számokat a 14. (XIV.) században kezdték el kiszorítani az arab számok. Manapság már nem sok helyen fedezhetők fel ezek az ősi jelek. Hónapok és századok jelölésénél, emeletek jelzésénél, esetleg az órák számlapján találkozhatunk velük. Sorszámozásnál vagy dinasztiák neveiben használatosak még (például: IV. Béla). Római számokkal jelölik némely kártyánál is az értékeket.

Templomok és más épületek bejárata fölött is hasonlóan olvasható volt az építés évszáma. Az ilyen számot tartalmazó feliratokat kronogrammnak nevezik.

A belgrádi vasútállomás bejárata felett is szerepel a megnyitásának éve.

Hogyan használjuk őket?

- Az egyes számok maximum háromszor ismétlődhetnek (III, XXX). Nem ismételhető meg az V.

- Ha egyik számjegyet többször – de legfeljebb háromszor egymás után írjuk, akkor azokat össze kell adni! Például:

$$XXX=10+10+10=30$$

- Ha a nagyobb értékű számjegy után kisebb áll, akkor ezeket össze kell adni.

A kisebb számjegy ismétlődhet is (legfeljebb háromszor)! Például:

$$\text{VIII} = 5 + 3 = 8$$

-Ha kisebb értékű számjegy áll a nagyobb értékű előtt, akkor a kisebb értékűt ki kell vonni a nagyobból. Ekkor nem ismétlődhet a kisebb számjegy! Az V nem vonható ki!!! Például:

$$\text{IX} = 10 - 1 = 9$$

AZ ELSŐ TÍZES

$$1 = \mathbf{I} = 1$$

$$6 = \mathbf{VI} = 5 + 1$$

$$2 = \mathbf{II} = 1 + 1$$

$$7 = \mathbf{VII} = 5 + 1 + 1$$

$$3 = \mathbf{III} = 1 + 1 + 1$$

$$8 = \mathbf{VIII} = 5 + 1 + 1 + 1$$

$$4 = \mathbf{IV} = 5 - 1$$

$$9 = \mathbf{IX} = 10 - 1$$

$$5 = \mathbf{V} = 5$$

$$10 = \mathbf{X} = 10$$

A MÁSODIK TÍZES

$$XI = 11 (10 + 1)$$

$$XVI = 16 (10 + 6)$$

$$XII = 12 (10 + 2)$$

$$XVII = 17 (10 + 7)$$

$$XIII = 13 (10 + 3)$$

$$XVIII = 18 (10 + 8)$$

$$XIV = 14 (10 + 4)$$

$$XIX = 19 (10 + 9)$$

$$XV = 15 (10 + 5)$$

$$XX = 20 (10 + 10)$$

Írd le a harmadik tízes számait római számokkal!

$$XXI = 21$$

$$\underline{XXV} = 25$$

$$XXIX = 29$$

$$\underline{XXII} = 22$$

$$XXVI = 26$$

$$\underline{XXX} = 30$$

$$\underline{XXIII} = 23$$

$$\underline{XXVII} = 27$$

$$XXIV = \underline{24}$$

$$\underline{XXVIII} = 28$$

Írd le római számokkal a 31-39-ig terjedő számokat!

XXXI = 31

XXXVI = 36

XXXII = 32

XXXVII = 37

XXXIII = 33

XXXVIII = 38

XXXIV = 34

XXXIX = 39

XXXV = 35

Mennyire ismered a
római számokat?

1. VII

A. 12

B. 7

C. 88

A helyes válasz:

$$\text{VII} = 5 + 1 + 1 = 7$$

2. XVI

A. 14

B. 16

C. 17

A helyes válasz:

$$XVI = 10+5+1=16$$

3. XXIII

A. 23

B. 24

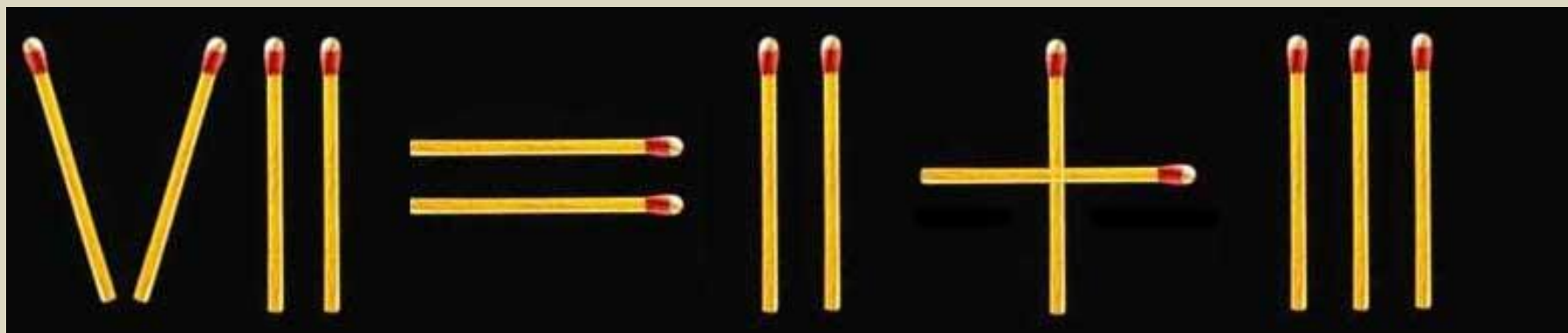
C. 33

A helyes válasz:

$$XXIII=10+10+1+1+1=23$$

GONDOLKODJ!

Helyezz át egy gyufaszálat, hogy igaz egyenlőséget kapj!

Megoldás: VI = III + III

Köszönöm a figyelmet!